

JAN DE CLERCK

(Oostende 1881 - 1962)

OOSTENDS STEEGJE IN DE SNEEUW

Olieverf op doek

74 x 64 cm

Getekend onderaan links : Jan De Clerck

Verz. Museum voor Schone Kunsten, Oostende

Inv. 429

De Hendrik Serruyslaan straalde 60, 80, 100... jaar geleden nog niet de allure uit van de residentiële laan vandaag de dag. Eens ten zuiden het postgebouw zien we nu een bijna ononderbroken rij appartementsgebouwen gericht op de zonnekant en met zicht op de groene stadslong die het Leopoldpark is.

Het is pas in de jaren '50 van de vorige eeuw dat de metamorfose van deze laan begon.

De Hendrik Serruyslaan droeg vroeger een andere naam : Werfstraat. Ze mondde immers uit bij het Derde Handelsdok waar kleine scheepswerven en een gasfabriek gevestigd waren. Dit betekent dat het een volkse buurt was met enkele cafeetjes, pakhuizen, enkele timmerateliers, een marmerwerker en maritiem gebonden bedrijfjes. De werfstraat had toen ook voor een stuk een ander tracé : huizenblokken verzezen waar nu het plantsoen van het Canadaplein ligt. De straat bood een opeenvolging van eenvoudige huisjes, merkwaardig genoeg hier en daar reeds afgewisseld met een meer standingvol woonhuis, zoals dat van de familie Baels, met daarnaast dan weer de troosteloze gevel van een of ander pakhuis.

De Werfstraat was ooit de meest zuidwestelijke straat van de stad. Dat was lange tijd af te lezen aan de aard van de gebouwen. Door de stadsuitbreiding kwam die huizenrij die eens een "achterkant" was aan de stadsgrens, opeens midden in de stad en in het vizier van de wandelaar te liggen.

De bouw van een postgebouw en het luxueuze Hôtel des Thermes tijdens de belle-époque, van een meisjesschool tijdens het interbellum en van het nieuwe postgebouw na W.O. II vormden de aanzet tot het opwaarderen van deze straat; een proces dat nu quasi voltooid is. D.w.z. dat quasi alle panden van toen vervangen zijn door residentiële hoogbouw.

Verdwenen ook is het Baylonestraatje dat de Serruyslaan met de Aartshertoginnestraat verbond en waaraan enkel nog het oude hoekhuis, het café "t Hof van Belofte" herinnert, nu geïntegreerd in de Middenschool. Het met een smeedijzeren hekken afgegrensd tuintje dat een insprong maakt in de gevel van de school, was het begin (of het einde zo u wilt) van dit verdwenen Babylonestraatje. De Hendrik Serruyslaan was dus lange tijd een straat met twee aspecten : rijkdom en armoe, luxe en verval. Maar de grootste haard van ellende was ongetwijfeld het gore steegje in de bocht van de Hendrik Serruyslaan naar de Jozef II straat.

Een hoge, overbouwde doorgang leidde naar die "Garre", het Oostends woord voor een slopje of binnenstraatje dat achteraan

was dichtgebouwd en dus langs daar geen doorgang had. Zo kende Oostende er vroeger wel meer : vooral in het Schipperskwartier dan. Ze droegen kleurrijke namen zoals de Garre van Konnee, 't Hol van Fluutol, Garre van Van Wyngaerde, Impasse De Brick, Den Lepas, 't Hovetje van Plaisance of 't Portje van Hourrah in de Aartshertoginnestraat.

Een winterdag. Een fijne laag sneeuw bedekt straat en daken van het slopje. Binnen moet het bitter koud zijn. Arme, kruisrijke gezinnen pakten hier samen in naar onze normen mitsouwaardige omstandigheden. Maar het steegje is leeg. Er is niemand te bespeuren.

Jan De Clerck heeft deze garre meermaals uitgebeeld. Met een zonbelichte versie van hetzelfde ontwerp, gedateerd 1902, haalde hij een gouden medaille in het Salon 1907 in Madrid.

In beide versies - het zonnige en het ondergesteeuwde-focus Jan De Clerck uitsluitend op het pittoreske van deze site waar hij zo vaak langs kwam. Nergens bespeuren we enige zweem van sociaal medevoelen, laat staan van aanklacht van sociale onrechtvaardigheid. Dit laatste zou zich pas na de Eerste Wereldoorlog tenvolle uiten bij de kunstenaar : toen kreeg hij meer aandacht voor de vissersbevolking, die op zijn onvoorwaardelijke sympathie kon rekenen en zijn nieuwe inspiratiebron was. Daarvoor zag hij alleen het schilderachtige, alhoewel hij ook in de jaren '20 en '30 dat bevolgen-poëtische niet kwijt raakte.

Dit stadshoekje verdween in 1967. Weggesaneerd. Een groot appartementsgebouw met daar achter heel wat garageruimte voor auto's kwam in de plaats. Hier kwam Jan Fiers wonen, burgemeester en icoon bij uitstek voor de vooruitgang tijdens de sixties in Oostende. Dit lijkt wel symbolisch.

De garre van de Hendrik Serruyslaan : je vindt het op geen enkele oude prentkaart terug. Dit hoorde duidelijk niet tot de zaken die het imago van de stad versterkten.

Wedden dat de kans groot is dat anno 2000 een totaal andere urbanistische oplossing aan deze site zou gegeven worden : een gerestaureerd, trendy binnenstraatje met winkeltjes, restaurants, dure woningen en veel groen bv. ? Een Oostendse "Waaikengang" als het ware.

Het schilderij "Steegje van Oostende" is een gift van de kunstenaar aan het Museum voor Schone Kunsten van zijn stad.

Johan Verstreken
Scheep van Cultuur